

Vastaus valtuustoaloitteeseen, joka koskee analyysitoiminnan jatkamista terveyskeskusten laboratorioissa

Aluehallitus 19.08.2024 § 165
4439/00.02.00/2024

Valmistelija Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 050 518 1091, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Gun Granlund on jättänyt 18.2.23 aloitteen, joka koskee Pohjanmaan terveyskeskusten analyysitoimintaa. Aloitteessa ehdotetaan, että Fimlab jatkaa analyysitoimintaa terveyskeskuksissa ja että analyysitoiminnan keskittämisen seurauksista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä tehdään vaikutusten arviointi. Aloitteen saapumisen jälkeen toiminnassa on tehty useita muutoksia ja aloitteessa mainittuihin riskeihin on kiinnitetty paljon huomiota.

Aloitteessa tuodaan esiin huoli potilasvirroista, riskistä että potilaita ohjataan yhteispäivystykseen paikallisten analyysimahdollisuuksien puuttuessa sekä osastojen virroista, jotka ovat vaarassa viivästyä koevastauksia odottaessa.

Jo ennen hyvinvointialueen kuntayhtymää suurin osa terveyskeskuksen laboratorioista toimi Fimlabin johdolla. Nykytilanteessa Fimlab hoitaa laboratorioanalytiikkaa vaativan laboratoriotoiminnan koko hyvinvointialueella. Suuren osan pika-analytiikasta hoitaa hyvinvointialueen oma henkilöstö omilla laitteilla.

Hyvinvointialueen nykyinen taloustilanne on kaikkien tiedossa. Järkevien ratkaisujen löytäminen kustannusten vähentämiseksi sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä ei ole itsestään selvää, vaikutusarviointeja tehdään käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Pohjanmaan hyvinvointialueella on päätetty säilyttää laaja sosiaali- ja terveyskeskusverkosto vahvan perusterveydenhuollon ylläpitämiseksi ja päivystykseen lähettämisen välttämiseksi silloin, kun se ei ole lääketieteellisesti välttämätöntä.

Esimerkiksi Närpiön laboratoriotoiminnan Vaasaan keskittämisen yhteydessä on toiminnan ja Fimlabin kesken pidetty seurantakokouksia, joiden tavoitteena on ollut löytää parhaat työskentelytavat oikea-aikaisen analytiikan varmistamiseksi ja paikallisten viivästysten riskin pienentämiseksi. Yhdessä on analysoitu osaston näytteenotokäytäntöjä, kiirevastaanoton pika-analytiikkamahdollisuuksia ja keskuslaboratorioon sekä sieltä takaisin suuntautuvien kuljetusten logistiikkaa ja aikatauluja. Yhteisten analyysien johdosta keskittäminen ei ole osoittanut huolestuttavia suuntauksia potilasvirroissa.

Tämäntyyppisiä muutoksia, ts. laboratorioanalytiikan keskittämistä suurempiin yksiköihin, tehdään myös valtakunnallisesti. Paikallinen pika-analytiikka terveyskeskuksessa tukee kiirevastaanottoa ja on useimmissa tapauksissa riittävää, jotta potilaita voidaan hoitaa oikeassa paikassa.

Useimmiten vastauksia ei tarvita niin nopeasti, ettei näytteitä ehdittäisi analysoida keskitetysti. Tärkeintä on, että näytteet voidaan ottaa paikallisesti, jotta potilaat välttyvät tarpeettoman pitkiltä matkoilta näytteenottoa varten.

Henkilöstöpula on tuttua valtakunnallisesti ja näkyy myös hyvinvointialueella ja Fimlabissa. Sen vuoksi on tärkeää voida käyttää henkilöstöä tehokkaasti laboratoriotoiminnassa ja samalla vahvistaa laatua ja vähentää varastoinnista, IT-järjestelmistä ja laitteistosta aiheutuvia kustannuksia, joihin hajautettu analytiikkatoiminta johtaisi.

Fimlabia on pyydetty antamaan vastauksensa aloitteeseen, se on liitteenä. Se sisältää vaikutusten arvioinnin Fimlabin näkökulmasta.

Kokoavasti voidaan todeta, että muutokset ovat välttämättömiä säästöjen saamiseksi. Vaikutusarviointeja tehdään jatkuvasti ja toteutetuista muutoksista tehdään seurantaa yhdessä toiminnan ja Fimlabin kanssa henkilöstön prosessimuutosten tukemiseksi. Terveyskeskusten pika-analytiikan menettelytapoja tarkistetaan parhaillaan ja tavoitteena

on menetelmien ja testitarjonnan standardisointi. Laboratorioanalytiikan keskittäminen ei vaaranna laajan sosiaali- ja terveyskeskusverkostomme ylläpitoa, mutta se vaikuttaa osaan prosesseista, ja muutosta on tuettava, jotta toiminta olisi mahdollisimman saumatonta, potilasturvallista ja virtaustehokasta.

Jäljellä olevat analytiikkayksiköt sijaitsevat Vaasassa ja Pietarsaaressa. Laboratoriotuotannon laajentaminen laitteineen ja tarvittavine materiaaleineen sekä laboratorion henkilöstön siirtäminen suuremman määrän johtaa nykytilanteessa kielteisiin taloudellisiin seurauksiin eikä sitä voida pitää mahdollisena vaihtoehtona.

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että aluehallitus päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selvitykseksi aluevaltuustolle. Hallitus esittää valtuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu